

Чернігівський національний педагогічний університет
імені Т. Г. Шевченка
Національний технічний університет України "КПІ"
Чернігівський національний технологічний університет

Мова. Культура. Комунікація:
Дослідження мови та літератури
в глобалізовному світі
Матеріали VI-ї Міжнародної науково-практичної
конференції (24 – 25 квітня 2015 р.)

*Language. Culture. Communication:
the Study of Language and Literature
in a Globalized World*

Papers of the 6th International Scientific and Practical
Conference (April 24 – 25, 2015)

Чернігів 2015

ЗМІСТ

Калита А. А. Перспективні напрями сучасних фоносемантичних досліджень.....	3
Колесник О. С. Міфосеміотика в сучасному мовознавстві: на шляху до квантової лінгвістики	7
Хоменко І. А. Інтерпретація радіодрами Орсона Уеллса і Говарда Коха "Війна світів" в сучасній аудіовізуальній культурі.....	10
Алексієвцев О. М. Просодичні засоби впливу у мовленні британських політиків.....	15
Борисов О. О. Природа інформаційного впливу у діалогічних дискурсивних практиках.....	18
Бурка Н. А. Уточнене визначення фонем як основної одиниці фонемного рівня.....	22
Васильєва О. Г. Мистецтво як комунікативний феномен.....	25
Волинцев А. А. Транскультурний розвиток семантики поняття "Хаос" в добу Середньовіччя.....	28
Ганжа І. В. Проблема тлумачення феномену хеджинг у сучасній лінгвістиці.....	31
Гаценко І. Г. Метафора в українських загадках.....	33
Деркач Н. В., Коркодас Є. Д. Методика електроакустичного аналізу швидкості англійської вимови.....	36
Іванишина В. П. Проектна робота у навчанні іноземної мови в немовному вищому навчальному закладі.....	39
Капітова Т.С. Характеристика програми реформ у сфері освіти "Гонитва до вершини" у США.....	44
Кормільцина С. Ю. Новітні форми та методи навчання як підґрунтя для реалізації пізнавальної діяльності студентів.....	47
Корнєва З. М. Особливості реалізації принципу проблемності у навчанні студентів ВТНЗ англійської мови професійного спрямування.....	51
Лепеха Е. В. Основные проблемы в организации работы по иностранному языку со студентами-заочниками.....	53
Литвин С. В. Навчання студентів нелінгвістичних вищих навчальних закладів написання інформаційних сторінок.....	58
Литвиненко Ю. М. Функціонування геральдичних символів у комунікативному просторі англomовної художньої літератури	61
Марченко В.В. Емоційна складова мовленнєво-музичної комунікації..	65

*Колесник О.С.
Київський університет імені Бориса Грінченка*

**МІФОСЕМІОТИКА В СУЧАСНОМУ МОВОЗНАВСТВІ:
НА ШЛЯХУ ДО КВАНТОВОЇ ЛІНГВІСТИКИ**

У доповіді висвітлюються особливості міфологічно орієнтованого семіозису з позицій міждисциплінарних студій та квантової теорії поля.

Втілення досвіду взаємодії людини і світу, здійснюване за допомогою мовного коду, в тому числі мовно-мовленнєве моделювання альтернативних світів, передбачає розгортання програм розвитку відкритих систем (дискретних об'єктів та їхніх угруповань як денотатів) в контексті первинних координат, заданих надсистемою. У термінах міфосеміотики, ці координати визначаються

змістом вузлів міфологічного простору (зокрема, власне надсистемного плану відомого як САКРАЛЬНА СФЕРА). Вербалізовані (часто, імпліковані) міфологічні базові оператори впливають на конфігурацію семантичних (етнокультурних) атракторів як полів тяжіння, що визначають траєкторії перебігу окремих складників сценаріїв та їхнє аранжування (можливі варіації, між сценарні гіпер-зв'язки, неочікувані завершення тощо).

У класичних мовознавчих розвідках принцип поля використовується переважно для опису структурних характеристик парадигмально пов'язаних сукупностей мовних знаків та їхніх елементів. Водночас, з огляду на матеріальну природу знаконосців, вважаємо за перспективне вести мову про реальні феномени польового плану - як вербально втілені так і їхні кореляти ментального плану, породжувані в ході протікання достатньо типізованих електрохімічних реакцій у нервовій тканині суб'єктів інтерпретації та вербалізації дійсності.

Ведучи мову про етноспецифічні картини світу, наголосимо на їхніх властивостях як полів. 1. Поле національної лінгвокультури розуміється як квантоване середовище, що періодично перебуває у станах збудження (профілювання контекстуальних значень і формування ноєматичних смислів як навігаційних маркерів картини світу) та спокою ("затемнення" та стирання окремих смислів). 2. Поле породжується сутностями, фізична природа котрих описується в термінах параметрів, притаманних хвилям, а саме, частоти, амплітуди, "спіну" та ін., що перетворюють їх на носії інформаційних сигналів, тобто інформації. У цьому випадку йдеться про первинні смисли як "нано-програми" буття і функціонування окремих складників світу, відображені у значеннях першооснов мовних одиниць (первісно - іконічних), у той час як їхній енергетичний потенціал $\Delta\epsilon$ (варіативний у певному діапазоні, залежно від алофонічних властивостей його реалізації) співвідноситься з певними ефектами у світі, спричиненими його використанням. 3. Поле породжується як "частками" (мовними знаками різних рівнів) при їхній взаємодії, так і власне однією "часткою", що перебуває у збудженому стані (наприклад, ефект іррадіації стилістичного прийому у нетиповому дискурсивному контексті, вдалий слоган у політичному дискурсі, ефективний мовно-мовленнєвий конструкт в рекламному

дискурсі тощо). Такий мовний знак (квант) орієнтований на віртуальний загал (колективного адресата з "середніми" або мінімально проявленими властивостями), тобто, на своєрідний "вакуум" (стан середовища близький до абсолютного спокою). У свою чергу, при збудженні "частка" породжує своєрідну "шубу" з віртуальних квантів, що оточують її та генерують власне поле. У цьому полягає природа полісемантизму індоєвропейських першооснов та основа вторинної номінації. 4. Поле справляє вплив на "траєкторії руху" інших "часток", тобто, визначає вектор смислового тяжіння, під впливом якого відбуваються модифікації значень мовних одиниць, формуються нові стереотипи тощо. При цьому відзначимо таке явище, як "розсіювання первинних смислів" (лінгвосеміотичний аналог ефекту Комптона), при якому ірраціональні оператори з МП поширюються на різні сфери концептуалізації та вербалізації дійсності. 5. Оскільки енергетичний потенціал суб'єкта, який здійснив "випромінювання" "частки" (є джерелом певного смислу) знижується (частка переходить на більш стабільну орбіту з нижчим енергетичним показником), це призводить до затемнення первинних смислів і перетворення первинних операторів \ метафор на "порожні образи" або казку. Саме це є причиною циклічного витіснення МП до периферії картини світу. Навпаки, при інкорпорації (поглиненні) певного елемента відбувається: а) збільшення його енергетичного потенціалу (експлікація / профілювання у мовних конструктах; повернення міфу до видимого ядра культури, звернення до витоків і традицій); б) система перебуває у нестабільному стані і накопичує рівень ентропії, що може бути потенційним деструктивним чинником, але і стимулом для розвитку. 6. Породження квантів відбувається діалектично протилежними парами (зокрема, це відповідає моделі концептуального оксиморону як базового механізму інтерпретації світу, що в текстах різних жанрів і періодів появляється у функціонуванні одиниць на зразок номінацій МЕЧА: *wigfruma* "друг воїна" (цінний предмет) :: *billa selest, on bearm dyde* "найкращий з клинків пронизав груди" (зброя вбивства) (Beowulf); ГЕРОЯ: *the great sword of justice defend us. Let the Dragon ride again on the winds of time* (рятівник світу) :: *him who brought the Shadow and the Breaking of the World. And him they named Dragon* (руйнівник світу) (R. Jordan).

Загалом, розгляд мовно-мовленєвих репрезентацій феноменів різного ступеня реальності крізь призму квантової природи відповідних знаків і їхніх ментальних корелятив дозволяє створити динамічну (вірогіднісну) матрицю поліверсуму, що дозволяє здійснювати прогностичну, моделювальну та профілактичну діяльність у контексті глобалізації культур.